

QANLI YANVAR - 34 il

Şəhidlər xiyabanı yenə qırmızı qərənfillərə bürünüb. 20 Yanvar faciəsinin otuz dördüncü ildönümündə xalq öz qəhrəmanlarının nurlu xatirəsini anmaq üçün bura üz tutur. Gələnlərin ardı-arası kəsilir.

Ziyarətçilər arasında bütün yaş qruplarından, müxtəlif kateqoriyadan olan insanlar var. Bu fərqli insanlar bir-birinə bəzədən simalarında əks olunmuş ifadədir. Şəhid məzarları önündən keçən hər kəsin üzündən kədərli yanaşı, iftixar hissləri də oxunur. Otuz dörd ildir ki, Azərbaycan xalqı 20 Yanvar şəhidlərini belə yad edir...

Xalqımızın yaddaşına qəhrəmanlıq nümunəsi kimi əbədli həkk olunan Qanlı Yanvar qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad edən paytaxt sakinisi Zemfira İsmaylova deyir ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə sovet qoşun hissələri respublikamıza xalqımızın azadlıq arzusunun boğmaq üçün gəlmişdi: "Yaxşı bildirdilər ki, silahlı müqavimətlə qarşılaşmayacağıq, əhali silahsızdır və azərbaycanlıların yalnız bir arzuları var, ölkənin müstəqil olmasını istəyirlər. Bu yolda xalqımızın övladları o müdhiş gündə - Qanlı Yanvarda şəhid oldular. Ancaq faciəni törədənlər Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq ruhunu sındıra bilmədilər. Odur ki,

Xalq öz qəhrəmanlarını unutmur

20 Yanvar hüznü qürurun bir arada yaşadığı gündür".

Şəhidlər xiyabanını ziyarət edən Bakı şəhər sakini Bəxtiyar Əliyev vurğulayır ki, 20 Yanvar faciəsinin törədilməsinə qol çəkənlər beynəlxalq hüquq normalarını və ölkə qanunlarını tapdaladılar və özlərinin əsl simalarını - cinayətkarları respublikamıza xalqımızın azadlıq arzusunun boğmaq üçün gəlmişdi: "Yaxşı bildirdilər ki, silahlı müqavimətlə qarşılaşmayacağıq, əhali silahsızdır və azərbaycanlıların yalnız bir arzuları var, ölkənin müstəqil olmasını istəyirlər. Bu yolda xalqımızın övladları o müdhiş gündə - Qanlı Yanvarda şəhid oldular. Ancaq faciəni törədənlər Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq ruhunu sındıra bilmədilər. Odur ki,

Yaralıların xəstəxanalara çatdırılmaması üçün təcili yardım maşınlarını gülləbaran etdilər. Hətta onların müayinə olunmalarına, cərrahiyyə əməliyyatı edilmələrinə mane olmaq üçün xəstəxanaların işq-lər beynəlxalq hüquq normalarını və ölkə qanunlarını tapdaladılar və özlərinin əsl simalarını - cinayətkarları respublikamıza xalqımızın azadlıq arzusunun boğmaq üçün gəlmişdi: "Yaxşı bildirdilər ki, silahlı müqavimətlə qarşılaşmayacağıq, əhali silahsızdır və azərbaycanlıların yalnız bir arzuları var, ölkənin müstəqil olmasını istəyirlər. Bu yolda xalqımızın övladları o müdhiş gündə - Qanlı Yanvarda şəhid oldular. Ancaq faciəni törədənlər Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq ruhunu sındıra bilmədilər. Odur ki,

yata keçib. Onların canlarından çox sevdiqləri Azərbaycan azad, müstəqil dövlətdir.

Şəhidlərin ziyarətinə yalnız paytaxtımızın sakinləri deyil, şəhərlərlə gəlmiş sovet qoşun hissələri əliyalın, amma iradəsi, əzmi ilə yenilməz olan insanlarla qarşılaşdılar. O günlərdə ölümlə meydan oxuyan soydaşlarımız Vətən sevgisinin candan əziz olduğunu bütün dünyaya göstərdilər".

1980-ci illərin sonlarında meydana çıxan xalq Azərbaycanın imperiya buxovlarından qurtulmasını, azadlığını tələb edirdi. Həmin günlərdə SSRİ rəhbərliyinin fitnisə və işğalçı ermənilərin öz məkrli planlarını işə salaraq respublikamıza qarşı yenidən ərazi iddiaları irəli sürmələri nəticəsində Qarabağ qırmaq üçün törədildi. Ancaq baş

verən hadisələr göstərdi ki, o qanlı planları quranlar xalqımızı tanımayıbdılar. Təpədən-dırmağadək silahlanmış, ağır texnikalarla, tanklarla gəlmiş sovet qoşun hissələri əliyalın, amma iradəsi, əzmi ilə yenilməz olan insanlarla qarşılaşdılar. O günlərdə ölümlə meydan oxuyan soydaşlarımız Vətən sevgisinin candan əziz olduğunu bütün dünyaya göstərdilər".

1980-ci illərin sonlarında meydana çıxan xalq Azərbaycanın imperiya buxovlarından qurtulmasını, azadlığını tələb edirdi. Həmin günlərdə SSRİ rəhbərliyinin fitnisə və işğalçı ermənilərin öz məkrli planlarını işə salaraq respublikamıza qarşı yenidən ərazi iddiaları irəli sürmələri nəticəsində Qarabağ qırmaq üçün törədildi. Ancaq baş

Ümumxalq Hüzn Günündə 20 Yanvar şəhidlərini Şəhidlər xiyabanında anmaq üçün Şəhid gəlmiş Rafiq Abdullayev Qanlı Şənbə hadisələrindən öncəki həmin günləri xatırlayaraq deyir: "Azərbaycan xalqı yetmiş il idi ki, dövlətinin müstəqilliyinə həsrət qalmışdı. Xalqın azadlıq tələbi Sovet İttifaq rəhbərliyini qorxuya saldı. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə imperiyanın mərkəzi hakimiyyəti çox ağır cinayətlərə əl atdı. Bakı şəhərində əhali xəbərər edil-mədən fəvqəladə vəziyyətin tətbiqinə başlandı. SSRİ rəhbərliyinin tapşırığı ilə həyata keçirilən hərbi təcavüz nəticəsində o gecə Bakıda dinc, günahsız insanlara amansızlıqla divan tutuldu. Yüzlərlə insan qətlə yetirildi, yaralandı və itkin

düşdü". Rafiq Abdullayev qeyd edir ki, 1990-cı ilin Qanlı Yanvarında Azərbaycan xalqının sinəsinə çalın-çarpaz dağ çəkənlər, əslində, məqsədlərinə çatmadılar. Çünki niyyətləri bu xalqın gözünü qorxutmaq, xof yaradaraq üz tutduğu azadlıq yolundan döndürmək idi. Ancaq qarşılarında dördlərinə yaş tuta-tuta, göz yaşlarına boğula-boğula ayağa qalxmağı bacaran və daha da güclənən bir xalq görüldü.

Şəhidlər xiyabanını ziyarət edən Ağcabədi rayon sakini Zeynəb Seyidova gəncdir. O günün şahidi olmasa da, xalqın qəhrəmanlıq tarixini yaxşı bilir. Deyir ki, 20 Yanvar tariximizin şəhid qanları ilə yazılmış şanlı səhifələrindən biridir: "Bu gün artıq suverenliyini tam bərpa etmiş və gündən-günə daha da güclənən bir ölkədə yaşayırıq. Bilirik ki, böyük zəfərimizə çətinliklə nail olmuşuq. Xalqımızın qəhrəman övladları bu yolda canlarından keçiblər. Bugünkü müasir Azərbaycanca, müstəqilliyimizə görə şəhidlərimizə borcluuyq".

Müqəddəs Şəhidlər xiyabanını ziyarət edənlər arasında hər yaşda olan insanlar var. Onlar 20 Yanvar şəhidlərinin məzarları önünə tər qərənfillər düzürlər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"

Gəncə

Anım mərasimi şəhərin Şəhidlər xiyabanında təşkil olunmuşdur. Mərasimdə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, general-mayor Vasif Kazımov, Türkiyənin Gəncədəki baş konsulu Recep Öztop, Gürcüstanın Gəncədəki vitse-konsulu Şota Doridze, QMİ Qazılar Şurasının üzvü Hacı Tahir Abbasov, məhkəmə sədrləri, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, universitet rektorları, şəhərdə fəaliyyət göstərən dini konfessiyaların rəhbərləri, bələdiyyə sədrləri, idarə, müəssisə, təşkilat rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri və şəhid ailələri iştirak etmişlər.

Əvvəlcə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda itkin düşmüş hərbiçilərin adları əks olunan abidə ziyarət edilmiş, önünə gül dəstələri düzülmüşdür. Niyazi Bayramov və Vasif Kazımov "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əklil qoyduqdan sonra və hərbi orkestrin ifasında Dövlət himni səsləndirilmişdir. Saat 12:00-da şəhidlərin xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edilmişdir.

Mərasimdən sonra Niyazi Bayramov rəsmilərlə birgə Gəncənin 20 Yanvar şəhidi Valeri Boqdanovun, Vətən uğrunda canlarını fəda edən digər şəhidlərin məzarlarını ziyarət etmişlər.

Həmin gün Gəncədəki Şah Abbas cümə məscidində, Aleksandr Nevski rus pravoslav kilsəsində və Yəhudi Dini İcmasında 20 Yanvar faciəsinin ruhuna dualar oxunmuş, "20 Yanvar" abidəsi ziyarət olunmuşdur.

Lənkəran

Yanvarın 20-də şəhər sakinlərində Ümumxalq Hüzn

Günü ilə bağlı Lənkəran şəhər rəhbərliyi, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə və müəssisələrin, ictimaiyyətin nümayəndələri Şəhidlər Abidə Kompleksini ziyarət edərək önünə və şəhid məzarlarına tər güllər düzmüşlər.

Sonra ŞİH-in başçısı T.Qaraşov şəhid ailələri və müharibə əlilləri ilə görüşərək onların payğışları ilə maraqlanmışdır.

Ümumxalq Hüzn Günü ilə əlaqədar mədəniyyət, təhsil, səhiyyə və digər qurumlarda silsilə tədbirlər, kitab və rəsm sərgiləri keçirilmiş, 20 Yanvar şəhidlərinin qəhrəmanlıqları barədə tamaşalar nümayiş olunmuşdur. Gün ərzində ictimaiyyət tərəfindən Şəhidlər Abidə Kompleksi ziyarət olunmuşdur.

Ağstafa

Xalqımızın müstəqillik, milli-azadlıq və zəfər yolunu başlanğıcı kimi tarixə həkk olunan 20 Yanvar faciəsinin 34-cü ildönümü Ağstafada da ehtiramla qeyd olunmuşdur.

Ümumxalq Hüzn Günündə RİH-in və rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, şəhid ailələrinin üzvləri, müharibə veteranları, idarə, müəssisə və təşkilatların kollektivləri, rayon ərazisində

yerləşən hərbi hissələrin əsgər heyəti, eləcə də ictimaiyyət nümayəndələri Şəhidlər xiyabanına toplaşmışdılar. Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Seymur Orucov memorial xatirə abidəsi önünə əklil qoyduqdan sonra tədbir iştirakçıları şəhidlərin məzarlarını ziyarət etmişlər.

Həmin gün Ağstafa rayonunun Vurğun qəsəbəsində olan 20 Yanvar şəhidi Habil Əzizovun və digər ağstafalı şəhidlərin də məzarları ziyarət olunmuşdur.

Goranboy

20 yanvar faciəsinin 34-cü ildönümü ilə əlaqədar Goranboyun Şəhidlər xiyabanında ümumrayon tədbiri keçirilmişdir. Tədbirdə rayon rəhbərliyi, şəhid ailələri, qazilər və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

İştirakçılar şəhidlərimizin xatirəsini ehtiramla anaraq ruhlarına dualar oxumuşlar. Diqqətə çatdırılmışdır ki, 20 Yanvar şəhidləri arasında Goranboy rayonunun Muzdlar kəndindən Kərimov İlqar İsa oğlu da olmuşdur. Anım mərasimində o da qeyd olunmuşdur ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Mixail Qorbaçovun əmri ilə SSRİ Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükə-

sizlik Komitəsi və Daxili İşlər Nazirliyinin qoşun hissələri Bakıya və Azərbaycanın bir neçə rayonuna yeridilmiş, dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəşə tutularaq kütləvi şəkildə qətlə yetirilmişdir. Xüsusilə Bakıda böyük vəhşilik törədilmişdir. Fəvqəladə vəziyyətin tətbiqi əhaliyə elan olunanadək hərbiçilər 82 nəfəri amansızcasına qətlə yetirmiş, 20 nəfəri ölüm-

Astara

20 Yanvar faciəsindən 34 il keçir. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə imperiya ordusu Bakı şəhərinə soxularaq heç bir xəbərdarlıq etmədən dinc əhalini gülləbaran etdilər.

Həmin döşətli terror gəcəsində cəlladlar qarşılarına çıxan uşağa, qocaya, qadına rəhm etmədən insanları küçələrdə, hətta avtobusda gərdəkan, evlərdə belə, qətlə yetirdilər, yaralıları aparmağa gələnlər təcili yardım maşınlarını gülləyə tutdular. 20 Yanvar günündə xalqın sənəsinə hər kəsdən əvvəl səs verən Azərbaycan dahi oğlu Heydər Əliyev oldu. Ümummilli Lider Moskvada xüsusi nəzarət altında olmasına baxmayaraq, özünün və ailə üzvlərinin həyatını açıq təhlükə qarşısında qoyaraq hadisələrdən dərhal sonra - yanvarın 21-də Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gəldi, qanlı təcavüzə etirazını bildirərək faciəni törədənləri, şəxsən Mixail Qorbaçovu kəskin ittiham edərək qoşunların Bakıdan dərhal çıxarılmasını tələb etdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1990-cı il 21 yanvar tarixli bəyanatı həmin faciəyə verilən ilk siyasi qiymət oldu.

20 Yanvar hadisəsindən 34 il keçməsinə baxmayaraq, xalqımız o döşətli faciəni unutmur. Azərbaycan tarixinin həmin qəhrəmanlıq səhifəsi olan 20 Yanvar Zaqatalada da qeyd edilmişdir. Həmin gün yenidən qurulan Şəhidlərin Xatirə Kompleksinin açılışı olmuşdur. Sonra rayon rəhbərliyi, şəhidlərin ailə üzvləri və ictimaiyyətin nümayəndələri torpaq uğrunda haqq savaşında canından keçən şəhidlərimizin xatirəsini ehtiramla yad etmiş, abidənin önünə tər qərənfillər düzmüşlər. İctimaiyyətin nümayəndələri çıxış edərək vətənin azadlığı uğrunda canından keçən qəhrəman oğulların igidliklərindən danışıqlar. Saat 12:00-da şəhidlərimizin öz xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad olunmuşdur.

"Azərbaycan"